Dames en heren, college, collega-raadsleden en de mensen thuis voor de tv.
Namens Samen Verder mag ik de beschouwingen voor het jaar 2022 uitspreken.
Op de eerste plaats wil ik iedereen danken die aan het opstellen van deze begroting heeft meegewerkt.

In het voortraject naar deze begroting heeft het college wederom een première georganiseerd om alle raadsfracties nog de mogelijkheid te geven hun inbreng te hebben in de begroting en de samenwerking tussen coalitie en oppositie te versterken.
Helaas waren er wederom geen aanmeldingen van de oppositiepartijen, zeer teleurstellend.
Ik weet als eerste spreker natuurlijk niet wat de andere partijen gaan zeggen, het zou kunnen dat ze het een geweldige begroting vinden en overal mee instemmen.
Als dat niet zo is, wordt er bewust voor gekozen om vanaf de zijlijn iets te roepen zonder dat men echt invloed wil hebben op het gevoerde beleid en goed wil samen werken.

Dit is de laatste begroting in deze raadsperiode en we kunnen constateren dat de financiële basis in Leudal op orde is. Een mooie constatering voor nu, maar vooral belangrijk om in de nieuwe raadsperiode met nieuwe ideeën en initiatieven aan de slag te kunnen gaan.
Uiteraard staan we ook het komende jaar niet stil en wordt er ook nog geïnvesteerd.

Het nieuwe afvalbeleid gaat per 1 januari 2022 in. Dit is voor burger een grote verandering. Dat Leudal in staat is om de afvalinzameling veel goedkoper te doen dan onze partners bij de reinigingsdienst is natuurlijk een uitstekend resultaat. Met het per lediging van de restafvalcontainer betalen wordt het principe van “de vervuiler betaalt” verder geoptimaliseerd. Communicatie zal het toverwoord moeten zijn bij de invoering van het nieuwe beleid, want iedereen zal moeten beseffen dat het bewust of onbewust slecht scheiden van het afval in de toekomst flinke financiële consequenties zal hebben voor hen zelf maar ook voor andere burgers. Wel vragen wij nogmaals aandacht voor mensen met medisch afval; zij mogen niet de dupe worden van de nieuwe inzamelingsystematiek.
Het nieuwe afvalbeleid is maar een eerste stap in een proces dat moet leiden naar een circulaire economie. Wij zijn daarom ook zeer tevreden dat er een afvalmedewerker wordt aangesteld om dit proces te begeleiden, zodat Leudal ook hier een voortrekkersrol kan blijven spelen. Wel zijn wij van mening dat deze afvalmedewerker in dienst zou moeten zijn bij Maasland zodat hij zijn expertise ook kan inzetten voor onze partners en we de kosten kunnen verdelen.

De tijd dat de fabricage van harddrugs, softdrugs en het gebruik van drugs een ver- van- mijn bedshow was, is reeds lang achterhaald. De criminaliteit en de sociale problemen die hiermee gepaard gaan hebben ook in Leudal een grote impact. Voor de bestrijding van de

ondermijnende criminaliteit worden middelen ter beschikking gesteld. Burgers moeten de oren en ogen van de politie worden en de signalen van ondermijnende criminaliteit kunnen herkennen.

De hoogwatergolf van juli 2021 heeft laten zien dat hoogwaterbeheer en crisismanagement verbeterd moet worden. Samen Verder roept het college om zo snel mogelijk na de afgeronde evaluaties met voorstellen naar de raad te komen om de aanpak te verbeteren en plannen uit te werken om in de toekomst schade bij burgers waar mogelijk te voorkomen.

In 2022 wordt de nieuwe omgevingswet ingevoerd; om de implementatie van deze wet goed te laten verlopen is veel expertise nodig. Voor de inhuur hiervan worden middelen ter beschikking gesteld.

De komende jaren worden jaarlijks meer dan 100 woningen gebouwd in de gemeente Leudal, dat is een mooi aantal. Voor samen Verder is echter niet alleen het aantal woningen van belang, maar zeker ook de spreiding over de dorpen. De kernen Nunhem, Hunsel en Heibloem verdienen extra aandacht omdat daar al jaren te weinig gebouwd is.
Er is in Leudal een tekort aan seniorenwoningen, starterswoningen en woningen in de sociale huursector. Bouwplannen moeten dan ook gericht zijn op deze doelgroepen.
Burgerinitiatieven om te komen tot woningbouw, zoals in Grathem en Kelpen-Oler, worden ondersteund en daarvoor worden ook middelen ter beschikking gesteld.
In kernen waar geen burgerinitiatieven zijn, maar wel behoefte aan woningen, moet de gemeente zelf initiatief nemen om tot woningbouw te komen.
Voor kwalitatief goede huisvesting van arbeidsmigranten moet worden gezorgd.

In het Kunst- en cultuurbeleid is een evenementensubsidie opgenomen. Omdat volstrekt onduidelijk is of de beschikbare € 50.000 voldoende is, vragen wij het college om bij overschrijding van het krediet extra middelen te vragen aan de raad.

Het onderhoud van de openbare ruimte is door omstandigheden niet overal op het gewenste B-niveau. Om een eenmalige inhaalslag te kunnen maken en om meer bladkorven aan te kunnen aanschaffen worden middelen ter beschikking gesteld. Samen met de coalitiepartners dienen we daar een amendement voor in.

De sluiting van de basisschool in Heibloem lijkt op dit moment afgewend, maar het voortbestaan van de basisscholen in Buggenum en Kelpen-Oler is nog zeer onzeker.
Wij roepen de wethouder nogmaals op om alles in het werk te stellen om sluiting te voorkomen.

Voor het huisvestingsplan onderwijs wordt een extern bureau ingehuurd.
Samen Verder zou graag zien dat de rekenkamerbrief “School en Omgevingswet” meegenomen wordt in het plan, meer specifiek waar het gaat om de samenwerking tussen school en bedrijfsleven. Hierdoor zouden we zowel bedrijven als leerlingen aan Leudal kunnen binden en kosten besparen bij de huisvesting van de school. Duidelijk moet zijn dat de locatiekeuze enkel en alleen aan de gemeenteraad is, waarbij alle belangen van de gemeente Leudal afgewogen moeten worden.

Sinds de decentralisaties van het sociaal domein in 2015, is dit het zorgenkind van nagenoeg elke gemeente geworden. Een overgang die gepaard ging met een grote bezuiniging.
Ook voor Leudal is dit nog steeds een groot probleem. De taakstelling van ruim 3 miljoen wordt niet meer realistisch geacht en vergroot de onzekerheid in de begroting.
De extra middelen van de overheid zijn voor het jaar 2022 voldoende, daarna zullen extra bezuinigingen nodig zijn om de begroting sluitend te krijgen. Hier maken wij ons gezien de resultaten tot nu toe zorgen over. De inkoop in groter verband is een goede aanzet om aanbestedingsvoordeel te behalen. Het zou de moeite waard zijn om te onderzoeken of deze samenwerking verder uit te breiden is dan alleen bij de aanbesteding. Preventie zal een van de pijlers moeten zijn om de kosten in de jeugdzorg terug te dringen. De pilot met de huisartsen zal dan ook zo snel mogelijk uitgerold moeten worden over de hele gemeente. Werk aan de winkel.

De gemeente Leudal heeft een grote duurzaamheidsopgave waaraan voldaan moet worden. Helaas moeten we constateren dat de meerderheid van de Raad van Leudal geen urgentie voelt om aan deze opdracht te voldoen. Op het moment dat moeilijke besluiten genomen moeten worden, geeft deze raad niet thuis, krijgen raadsleden slappe knieën en schuift de raad het besluit voor zich uit. Raadsleden die vinden dat we niet voorop hoeven lopen bij duurzaamheid wil ik meegeven dat**: Als iedereen achteraan wil lopen kom je vanzelf stil te staan** en dat is iets dat we ons niet kunnen permitteren. Zeker voor onze kinderen en kleinkinderen niet. Samen Verder kan zich voorstellen dat het enthousiasme in dit huis, na 28 september, om opnieuw te beginnen met duurzaamheidsprojecten niet groot zal zijn. Toch roepen wij het college op om weer snel aan de slag te gaan, om niet nog meer tijd te verliezen, tijd die we niet hebben. Samen Verder neemt duurzaamheid wél serieus en daarom hebben we twee moties ingediend. Gezien het feit dat het rendement op Essent-gelden vervalt, stellen wij voor om een flink gedeelte van de Essent- reserve te investeren in duurzaamheidsprojecten. Dit kan ons helpen bij het behalen van de duurzaamheidsopgave terwijl het rendement ten goede komt aan de burgers van Leudal.
Ook constateren wij dat kleine duurzaamheidsprojecten, met name in de dorpskernen tegen regelgeving in onze bestemmingsplannen aanlopen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het overdekken van parkeerplaatsen met zonnepanelen. Wij vragen het college beleid te formuleren dat deze onwenselijke situatie opheft.

Door een gedegen financieel beleid te voeren, staat de gemeente Leudal er op dit moment goed voor. Zeker na de september-circulaire kleuren de cijfers zwart en is er sprake van een meerjarig sluitende begroting. De ingerekende belastingverhoging is daarom niet noodzakelijk. We dienen dan ook samen met de coalitiepartners een amendement in om eenmalig de belastingverhoging te compenseren via de afvalstoffenheffing.
Maar er blijven ook zorgen; de taakstellingen in het sociaal domein heb ik al genoemd, maar ook bij de taakstelling bij vastgoed en accommodaties zit weinig tot geen vooruitgang. Als we daarbij nog de p.m.-posten in de begroting optellen, is de situatie al veel minder rooskleurig. Wij roepen de wethouders Backus en Janssen dan ook op om een tandje bij te zetten om de taakstellingen te halen. Alleen dan zal het mogelijk zijn om het huidige lage lastenniveau te handhaven.
Vanuit de kadernota wordt nog €450.000 geïnvesteerd. Dat dit mogelijk is zonder de OZB extra te verhogen is meegenomen, maar voor Samen Verder niet doorslaggevend.

Voor Samen Verder gaat het om leefbaarheid, levendigheid, goed onderwijs, economische ontwikkeling, werkgelegenheid, bouwen, bouwen in alle kernen, bouwen voor de juiste doelgroepen, een goed onderhouden openbare ruimte, dat zijn de uitgangspunten die van het grootste belang zijn voor Samen Verder en onze burger.

Wij hebben een flink aantal onderwerpen kunnen benoemen in deze beschouwingen, belangrijke onderwerpen voor Leudal.
Wij hebben ook veel onderwerpen niet kunnen benoemen: de nieuwe school in Ittervoort, het Maasveld in Neer, de fietsbrug in Buggenum het nieuwe gemeenschapshuis in Neeritter, enz. Niet minder belangrijk en ze krijgen ook zeker de aandacht die ze verdienen.

De jaren 2020 en 2021 zijn moeilijke jaren geweest, De corona pandemie houdt ons al bijna twee jaar in zijn greep. Zware tijden zowel op economisch als sociaal vlak.
Toch was het niet alleen kommer en kwel, er werden mooie initiatieven ontwikkeld om elkaar te ondersteunen en de ouderwetse saamhorigheid was weer terug.
De inwoners van Leudal hebben veerkracht getoond.

Daarom ziet Samen Verder de toekomst zonnig tegemoet, wetende dat er nog grote uitdagingen aankomen. Uitdagingen waar we niet voor weglopen. Voor en met onze inwoners bouwen we samen aan een Leudal waar mensen graag wonen, werken en recreëren.

Tot zover in eerste termijn

Leon Linssen, fractieleider
Nunhem, 2 november 2021